

Alija Alijagić

Nadan Filipović

Alija Alijagić je rođen 1896. godine u Bijeljini. Bijeljinski Alijagići su bili poštovana, ali potpuno osiromašena begovska porodica. Alijini roditelji nisu imali novca za plaćanje njegovog školovanja, pa su ga poslali na zanat. Završio je za stolara i odmah je spoznao u kakvoj bijedi živi proleterijat tadašnje Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca. Maltene kao dijete je odlučio aktivno se angažirati u borbi za radnička prava i već u šesnaestoj godini pristupa sindikalnom pokretu.

Mobilisan je za vrijeme Prvog svjetskog rata. Protestovao je zbog loših uvjeta za rad u vojnoj radionici u Mostaru zbog čega je dva puta hapšen. Postaje član Socijalističke radničke partije (komunista) 1919. godine, a 1921. stupa u komunističku terorističku organizaciju "Crvena pravda".

Iste godine, preciznije 21. jula, u Delnicama je izvršio atentat na Milorada Draškovića, ministra unutrašnjih poslova u Vladi Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca. Naime, Drašković je 1921. godine doputovao iz Beograda u Delnice na liječenje. U isto vrijeme su u Delnice doputovali atentatori Alija Alijagić, Rodoljub Čolaković, Diko Lopandić i Nikola Petrović. U Delnicama su kao turisti proveli nekoliko dana kako bi mogli pripremiti atentat. Sam povod atentatu bilo je donošenje takozvane "Obznane" 1920. godine, kojom je vlada Kraljevine SHS zabranila rad Komunističke partije Jugoslavije, odnosno bitno smanjila opseg svih građanskih sloboda u monarhiji. Jedan od glavnih kreatora "Obznane" bio je ministar Drašković i upravo je on izabran kao cilj atentata kojim su komunisti htjeli "pokazati zube" diktaturi kralja Aleksandra Karađorđevića. Alija je sa nekoliko metaka ubio Draškovića, ali su on i svi ostali atentatori odmah pohvatani i strpani u zatvor u Zagrebu.

Bosanski ljudi (1)

Autor Administrator

Petak, 24 Kolovoz 2012 18:46 - Ažurirano Nedjelja, 26 Kolovoz 2012 06:11

Sudski proces je održan u Zagrebu, a Alija i drugovi su ga iskoristili za afirmaciju svog političkog djelovanja. Prije izricanja presuda, na pitanje predsjednika suda da li se osjeća krivim, Alijagić je odgovorio: "Osjećam se krivim što sam ženi oteo muža a djeci oca; osjećam se krivim što sam kao čovjek oduzeo čovjeku život, ali se ne osjećam krivim što sam kao komunista ubio ministra, progonitelja komunista. V ršio sam svoju dužnost."

U javnosti je vođena velika kampanja za pomilovanje Alije Alijagića. Njegov advokat, dr. Ivo Politeo, napisao je u vezi s tom kampanjom brošuru „Politički delikt", koja je imala veliki odjek. D iljem Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca mnogi intelektualci, među kojim čak i Miroslav Krleža, su se politički angažirali u obrani Alije Alijagića, no, on je ipak osuđen na smrt vješanjem, a Rodoljub Čolaković na 12 godina teške robije, Diko Lopandić na 15 godina, a Nikola Petrović na 10 godina. Alija je obješen u Zagrebačkom zatvoru 8. marta 1922. godine i pored toga što je Ustav Kraljevine SHS izričito garantovao ukidanje smrtne kazne za političke krivice.

U vezi s Alijom Alijagićem zanimljivo je spomenuti da je cijelu noć prije vješanja uz njega proveo njegov prijatelj August Cesarec, koji je kasnije u "Borbi" opisao tu zadnju noć. Pisao je da Alija proveo zadnje sate okružen drugovima i rođacima. Bio je vedar i nasmijan. Kada su došli po njega da ga vode pod vješala poljubio se i izgrlio sa svim prisutnim i visoko podignuta čela, s osmjehom na licu, otišao odlučnim korakom na susret sa dželatom.

Njegova smrt je dovela do velikih demonstracija u Zagrebu i drugim gradovima Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca. Zbog masovnog posjećivanja njegovog zadnjeg počivališta od strane komunista, policija je prekopala njegov grob i ponovo ga zakopala u selu Turija kod Bihaća.

Poslije Drugog svjetskog rata po njemu je nazvana jedna ulica u Beogradu, na Petlovom brdu, ali je s početka 2001. godine preimenovana u Ulicu Milorada Draškovića. Znači, najprije je ulica nazvana po atentatoru, a nakon više od pedest godina po žrtvi atentata. U Sarajevu je postojala osnovna škola "Alija Alijagić", koja se sada zove osnovna škola "Malta".{jcomments on}